

Motion till riksdagen
2025/26:3170

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier,
trossamfund och fritid

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens kulturråd	83 206	3 000
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	501 582	395 000
1:3 Skapande skola	226 464	±0
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153	1 000
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753	±0
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 692 255	40 000
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 616	±0
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	802 500	±0
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244	±0
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098	50 000
2:4 Statens musikverk	113 346	±0
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	233 678	50 000
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	151 335	±0
3:3 Institutet för språk och folkminnen	78 893	±0
4:1 Konstnärsnämnden	25 302	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530	5 000
5:1 Riksarkivet	618 945	10 000
6:1 Riksantikvarieämbetet	341 359	8 700
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	299 782	20 000
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000	30 000
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	2 000
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 612 476	130 000
7:2 Centrala museer: Stiftelser	284 714	40 000
7:3 Bidrag till vissa museer	82 218	±0
7:4 Forum för levande historia	65 842	±0
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518	±0
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708	33 000
8:1 Stöd till trossamfund	82 000	5 000
9:1 Filmstöd	555 444	70 000
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574	±0
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 592	±0
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733	±0
10:4 Stöd till taltidningar	43 406	±0
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 533	±0
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680	60 000
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitik	2 000	±0
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811	425 000
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	50 000
12:3 Stöd till friluftorganisationer	109 785	25 000
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	±0
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758	±0
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000	±0
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023	500 000
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760	380 000
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331	±0
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158	±0
14:1 Spelinspektionen	104 855	±0
99:2 Digitaliseringssatsning för kulturarvsinstitutioner	±0	65 000
99:3 Fortsättning av särskilda folkbildningsinsatser för nyanlända invandrare, samt flyktingar från Ukraina	±0	60 000
Summa	17 337 204	2 457 700

Anslag 1:1 Statens kulturråd

I dag är det alltför stora skillnader mellan elevers tillgång till professionell kultur, vilket rimmar illa med det nationella målet om alla barns rätt till kultur.

I Norge finns sedan 1994 en nationell samlande aktör, Scenekunstbruket, som väljer ut högkvalitativa föreställningar för barn och ungdomar, till de som ingår i ”Den kulturelle skolesekken”. Vänsterpartiet vill se att en liknande struktur införs i Sverige och föreslår en ettårig ökning på 3 miljoner kronor av anslaget till Statens kulturråd 2026 i syfte att utreda frågan.

1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

De nationella minoriteternas kultur är underfinansierad och infrastrukturen är svag. Det behövs ett riktat stöd till kulturutövare inom dessa språk. Vänsterpartiet höjer stödet med 10 miljoner kronor 2026 för detta ändamål.

Stödet till det ideella kulturlivet som administreras av Kulturrådet och kan sökas av centrala kulturorganisationer har länge legat på samma nivå för att de senaste åren minska trots att organisationerna och de aktiva medlemmarna blivit fler. Vänsterpartiet föreslår en ökning av stödet med 25 miljoner kronor 2026.

Allianserna är i dag en tredje anställningsform särskilt utformad för att kunna erbjuda en mer trygg inkomst för kulturskapare. Vänsterpartiet vill att stödet till kulturallianserna stärks för att fler kulturskapare ska kunna antas och föreslår en uppräknings av stödet med 20 miljoner kronor 2026.

Vänsterpartiet vill se fler lokala kulturprojekt och föreslår därför ett stöd till paraplyorganisationer att sedan fördela vidare till deras medlemmar. Stödet syftar till att stärka och möjliggöra för ideella krafter på lokal nivå. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 15 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Vänsterpartiet vill se en förstärkning av det nationella stödet till kulturskolan för att öka tillgängligheten och föreslår därför att anslaget ökas med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Vänsterpartiet vill stärka folkbiblioteken med verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och ökat samarbete för en mer likvärdig biblioteksservice över hela landet. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 210 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Vänsterpartiet vill stärka centrubildningarna som en del i arbetet med kultur i hela landet. Centrubildningarna hjälper företag, skolor, organisationer, bibliotek och annan offentlig verksamhet som vill anlita kulturskapare. Särskilt vill vi betona dansens behov där infrastrukturen är svagare och det behövs möjligheter att etablera sig på flera platser i landet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 15 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Vänsterpartiet vill ge Riksantikvarieämbetet i uppdrag att genomföra dokumentation och kartläggning av romers och resandes bosättningar i syfte att synliggöra dem som en viktig del av vårt svenska kulturarv. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Anslaget fördelar pengar till kultursamverkansmodellen och är statens stöd till regional kulturverksamhet. I modellen finns numera ingen löne- och prisuppräknings utan kostnaderna hamnar på regionerna. I de för regionerna ekonomiskt hårda tider som råder anser Vänsterpartiet att det är viktigt att staten bidrar till en kvalitativ kultursektor i hela landet. Det behövs resurser till exempelvis länsmusik, länsteatrar och läns museer. Vi vill också satsa på en ny nyckelfunktion: regionala kulturskolesamordnare, för att stötta elever och lärare inom kulturskolan. Vänsterpartiet avsätter 40 miljoner kronor 2026 för ändamålet.

2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Stärkt stöd behövs till det fria kulturlivet inom flera kulturyrtringar. Den här delen av sektorn står för en stor andel av utbudet av kultur riktad till barn och unga. Många aktörer turnerar och står därmed också som garant för att kulturen når utanför storstäderna. Kulturrådet har uttryckt en stark oro för starkt försämrade villkor om inte anslaget räknas upp. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Under många mandatperioder har det satsats på läsfrämjande insatser. Det är viktigt men inte tillräckligt. För att vi ska kunna ta del av kvalitativ litteratur behövs goda villkor för hela kedjan från författare, översättare och illustratörer till förlag och bokhandel. Det behövs också arenor för litteraturkritik. Vi ser att regeringens satsningar behöver kompletteras med ett fördubblat litteraturstöd och en höjning av stödet för kulturtidskrifter. Vänsterpartiet föreslår en höjning av anslaget med 50 miljoner kronor 2026.

4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Vänsterpartiet vill se en ökning av den individuella visningsersättningen. Ersättningen är ett generellt konstnärsstöd avsett att kompensera konstnären för den inskränkning som görs i upphovsrättslagen. Vi föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

5:1 Riksarkivet

Vänsterpartiet vill se ett riktat anslag och uppdrag till Riksarkivet för arbetet med den nationella arkivdatabasen. Databasen är viktig för forskare och likaså en viktig kanal för arkivinstitutionerna att sprida information om de tusentals olika arkiv som finns i vårt land. Vi föreslår en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

6:1 Riksantikvarieämbetet

Vänsterpartiet vill se en höjning av anslaget med syftet att täcka ökade kostnader runt arkeologiska fynd som uppkommit under senare år. Vi föreslår en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Vi vill införa ett sökbart stöd för museer, institutioner och organisationer som arbetar med återförandet av samiska föremål och kvarlevor. För ändamålet föreslår vi en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Vänsterpartiet vill se en förstärkning av stödet för att förstärka länsstyrelsernas möjlighet att skydda, bevara och tillgängliggöra kulturmiljöer och kulturarv. Vi föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Anslaget har bara höjts en gång sedan 2009 och behoven är mycket stora i dag. Ersättningen bör höjas för att undvika ytterligare underhållsskulder och fördyrningar som kan uppstå när renoveringar och restaureringar måste skjutas upp. Vänsterpartiet föreslår att en trappmodell införs som innebär en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens anslag 2026.

6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Vänsterpartiet vill se en uppräknings av anslaget till arbetslivsmuseerna och föreslår en ökning med 2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

7:1 Centrala museer: Myndigheter

Många museer har flaggat för stora problem med arbetet med att bevara samlingarna, vilket innebär en stor risk för vårt gemensamma kulturarv. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Vänsterpartiet vill återinföra de fria entréerna för vuxna på statens museer och föreslår en ökning av anslaget med 90 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

7:2 Centrala museer: Stiftelser

Flera museer som ingår i anslaget har viktig verksamhet riktad mot barn och unga och bör därför ingå i fri entré-reformen. Vi föreslår att Tekniska museet får medel för att kunna ge barn i åldern 7–18 år fri entré och för att kunna utvidga sin turnéverksamhet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Syftet med MU-avtalet är att ge en rimlig ersättning till bild- och formkonstnärer vid utställningar. I dag följer dock inte vissa museer avtalet. Orsaken är brist på pengar. För Vänsterpartiet är det viktigt att konstnärer får betalt för hela processen kring en utställning och vi föreslår därför en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Nämnden för hemslöjds verksamhet inordnas nu under Statens kulturråd. Med det sagt är det viktigt att man kan kanalisera ett starkt stöd till såväl de ideella som yrkesverksamma inom sektorn, och med det förstärka sitt viktiga arbete med att ta till vara och föra vidare den stora kunskap och kompetens som finns inom den svenska hemslöjdsrörelsen och samtidigt stötta utvecklingen av det framtida slöjdandet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 3 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

8:1 Stöd till trossamfund

Vänsterpartiet vill sänka trösklarna för trossamfund som söker statligt stöd så det bara krävs 1 000 medlemmar i stället för dagens 2 500. Som en följd av detta ökar vi anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

9:1 Filmstöd

Anslaget till Svenska Filminstitutet (SFI) räknas inte upp årligen som de myndigheter som ligger under utskottets ansvarsområde, samtidigt som kostnadsökningarna varit stora, bl.a. på grund av inflation och kraftigt höjd hyra. Om SFI ska kunna fortsätta sitt arbete med att tillgängliggöra, bevara och utveckla det svenska filmarvet behöver en ordentlig uppräknings av anslaget omgående ske. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 70 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Barn- och ungdomsorganisationerna gör viktiga insatser för över 600 000 unga och nu väljer regeringen att sänka anslaget med 50 miljoner kronor. Det motsvarar den höjning som skedde under pandemin och som setts som permanent. Vänsterpartiet motsätter sig regeringens sänkning och vill utöver det se en höjning av anslaget för att skapa ytterligare stöd för de föreningar som jobbar med barn och ungas inflytande och aktiva fritid. De är centrala för att Sverige ska leva upp till de ungdomspolitiska målen och FN:s barnkonvention. Vänsterpartiet ökar anslaget med 60 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

12:1 Stöd till idrotten

Barns och ungdomars deltagande i idrott har blivit en klassfråga. Det påverkar både rätten till en meningsfull fritid och rätten till fysisk och psykisk hälsa. Vänsterpartiet genomför en höjning av det generella anslaget till idrotten, delvis för att idrotten ska

kunna klara dagens ekonomiska läge men även för att möjliggöra en större satsning på idrott i idrottssvaga områden. 2026 avsätter vi 250 miljoner kronor för ändamålet.

I dag finns inga särskilda medel avsatta ifrån statens sida för parasport men runt 3 procent beräknas gå dit. Personer med funktionsnedsättning idrottar i lägre utsträckning än andra och det behövs särskilda insatser för att nå nya grupper, utbilda ledare och kunna göra de anpassningar som krävs för att fler ska kunna inkluderas. Vänsterpartiet föreslår därför en öronmärkt satsning på parasporten och en ökning av anslaget med 175 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Många förenings- och samlingslokaler är eftersatta. På mindre orter och landsbygden är de föreningsdrivna mötesplatserna garanten för att det ska finnas ett kulturutbud. Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar, bygdegårdarna och hembygdsföreningarna är de stora organisationerna för den här typen av samlingsplatser och betyder mycket för att civilsamhället på landsbygd och mindre orter ska kunna ordna aktiviteter. Anslaget är överskött och behöver förstärkas, Vänsterpartiet avsätter 50 miljoner kronor för ändamålet 2026.

12:3 Stöd till friluftorganisationer

Friluftorganisationerna spänner över ett brett fält av olika inriktningar och aktiviteter. Gemensamt för dem är kopplingen till naturen och att de gör ett stort och viktigt jobb för alla de som vill röra på sig utan prestationskrav. Verksamheterna är hälsofrämjande och har låga trösklar in för barn och unga. Vi ser att de har potential att erbjuda fler aktiv fritid, gemenskap och ökad kunskap om miljö och allemansrätt med hjälp av ökat statligt stöd. Vi ökar därför anslaget med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

13:1 Statsbidrag till studieförbund

Folkbildningen är en viktig plattform för människors möjlighet till bildning och utveckling under hela livet. Studieförbunden är på många orter de enda som erbjuder mötesplatser och lokaler för övriga civilsamhället. Studieförbunden spelar också en viktig roll runt om i hela landet till att stödja kulturlivet genom sina replokaler, ateljéer, kursverksamhet och arrangemang så som konserter och utställningar. Vänsterpartiet avvisar därför regeringens förslag på minskat statsbidrag till studieförbunden för tredje året i rad. Vi ökar därför anslaget med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Folkbildningsanslaget har ingen löne- och prisuppräknings och har därför urholkats över tid. Folkhögskolan har heller inte ingått i Läraryftet. Samtidigt är en allt större andel av deltagarna i behov av särskilt stöd. Regeringen gör två riktade satsningar på folkhögskolorna vilket är bra men läget på landets folkhögskolor blir mer och mer akut och

Vänsterpartiet vill därför se ett förstärkt bidrag per årsplats. Vi föreslår en ökning av anslaget med 160 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Folkhögskolan fyller en viktig roll vid hög arbetslöshet. Man är bra på att nå dem med kort utbildning som står långt ifrån arbetsmarknaden. I dag ser vi ett ökat tryck på antalet sökande och behovet av dessa utbildningssatsningar är därför stort. Vänsterpartiet föreslår en särskild satsning med 2 000 extra platser på folkhögskola 2026–2028. För ändamålet avsätter vi 220 miljoner kronor 2026.

99:2 Digitaliseringssatsning för kulturarvsinstitutioner

Det finns i dag många kulturarvsinstitutioner och enskilda arkiv som är i stort behov av digitalisering men som saknar resurser. En digitalisering tryggar delvis kulturarvet men öppnar även upp för större möjligheter att använda landets samlingar och arkiv. Utöver det skapas arbetstillfällen i en sektor som verkligen behöver det. Regeringen föreslår under 2026 ca 35 miljoner kronor till ändamålet. Det är alldeles för lite i jämförelse med de behov som finns. Vi avsätter 65 miljoner kronor för ändamålet 2026, utöver regeringens satsning.

99:3 Fortsättning av särskilda folkbildningsinsatser för nyanlända invandrare, samt flyktingar från Ukraina

Folkbildningsrådet hade tidigare regeringens uppdrag att lämna statsbidrag för särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända. Satsningen minskade dock kraftigt mellan 2022 och 2023, för att helt försvinna 2024. Studieförbunden har fyllt en annan roll än SFI när det kommer till utbildningsinsatser för dessa grupper – verksamheter som varit både uppskattade och framgångsrika. Vänsterpartiet föreslår därför ett riktat stöd för särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande, nyanlända invandrare, samt flyktingar från Ukraina. För detta avsätter vi 60 miljoner kronor 2026.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Isabell Mixter (V)